

Examenul de bacalaureat național 2014
Proba E. d)
Filosofie

Varianta 10

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre situațiile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Teoria teleologică este un tip de gândire etică:
 - a. în care moralitatea este conferită de acțiunile din datorie
 - b. conform căreia valoarea morală a oricărui act constă în capacitatea lui de a realiza ceva bun sau ceva rău
 - c. conform căreia o acțiune este moralmente obligatorie datorită proprietăților sale intrinseci
 - d. în care valoarea morală a acțiunilor este dată de necesitatea și universalitatea lor
2. Pentru ca o problemă să constituie obiect de analiză în etica aplicată, ea trebuie să îndeplinească simultan două condiții:
 - a. să fie o problemă controversată, imposibil de soluționat
 - b. să fie o problemă controversată, să aibă caracter public explicit
 - c. să fie o problemă controversată, să aibă caracter moral explicit
 - d. să fie o problemă controversată, dar care să permită cel puțin două soluții
3. Etimologic, termenul *democrație* înseamnă:
 - a. fiecare cetățean este liber să facă ce dorește
 - b. excluderea oricărei forme de constrângere socială
 - c. puterea poporului
 - d. participarea la guvernare prin intermediul reprezentanților aleși
4. Filosoful care consideră că legea morală trebuie să se manifeste sub forma imperativului categoric este:
 - a. J. St. Mill
 - b. Augustin
 - c. Imm. Kant
 - d. Aristotel
5. În viziunea lui J. St. Mill, *principiul celei mai mari fericiri* înseamnă:
 - a. acțiunile sunt bune în măsura în care aduc fericirea și rele dacă produc opusul acesteia
 - b. acțiunile sunt bune în măsura în care aduc nefericirea și rele dacă produc opusul acesteia
 - c. acțiunile sunt bune în măsura în care nu au legătură cu fericirea și rele dacă produc efecte juridice
 - d. acțiunile sunt bune în măsura în care au legătură cu fericirea și rele dacă produc efecte pecuniare
6. Contractualismul semnifică o teorie politică în cadrul căreia:
 - a. sunt validate doar contractele scrise
 - b. puterea este concentrată în mâinile unui număr mic de oameni care conduc
 - c. puterea este exclusiv a statului
 - d. contractul social stă la baza formării statului

18 puncte

B.

În *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, la Art. 26, se menționează că: *Orice persoană are dreptul la învățătură.*

1. Menționați trei drepturi pozitive. **6 puncte**
2. Ilustrați, printr-un exemplu concret, nerespectarea dreptului la educație. **3 puncte**
3. Formulați un enunț filosofic afirmativ, care să pună în relație conceptele de *stat de drept* și de *drepturi pozitive*. **3 puncte**

SUBIECTUL al II-lea (30 de puncte)

Analizați succint, din perspectivă filosofică, problematica *adevărului*, având în vedere următoarele repere:

- numirea unui filosof care a abordat problematica adevărului **4 puncte**
- explicarea unei teze/perspective filosofice referitoare la adevăr **10 puncte**
- ilustrarea tezei/perspectivei filosofice pe care ați explicat-o, printr-un exemplu concret de situație din societatea contemporană **6 puncte**
- formularea unei obiecții la adresa tezei/perspectivei filosofice pe care ați explicat-o **6 puncte**
- precizarea modului în care poate fi întemeiat adevărul propoziției „*Toți celibatarii sunt necăsătoriți.*”, din perspectiva unui susținător al distincției între *judcățile analitice* și *judcățile sintetice*. **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)

A. *Filosoful se îndeamnă să convertească în termeni de înțelegere umană un mister amplu și adânc ca toată existența. (...) Filosoful, conștient de vocația sa, își îndreaptă atenția și puterea de interpretare spre Tot, iar când își circumscrie, ceea ce de asemenea se întâmplă foarte adesea, interesul la un anume câmp de fenomene, el adâncește numaidecât problematica acestui câmp, într-un sens că, prin soluțiile ce le dă, deschide ferestre, într-un fel sau altul, și spre Totul existenței. (...) Conștiința filosofică este, cu alte cuvinte, atunci când ia ființă, și acolo unde se împlinește, un produs de supremă veghe a omului. În „conștiința filosofică”, filosofia - ca unul din fundamentalele moduri umane de a rezolva raporturile cu ceea ce „este” - prinde știre de sine. Nu s-ar putea imagina așadar o conștiință filosofică fără o seamă de acte de reflectare ale gândirii filosofice asupra ei însăși.*

(Lucian Blaga, *Despre conștiința filosofică*)

1. Precizați, pe baza textului dat, două caracteristici ale filosofiei. **4 puncte**
2. Menționați o deosebire existentă între perspectiva despre specificul filosofiei, prezentată în text și o altă concepție despre specificul filosofiei, a cărei teză/idee de bază ați precizat-o explicit. **6 puncte**
3. Evidențiați, în aproximativ o jumătate de pagină, o corelație existentă între termenii *conștiință filosofică* și *reflectare*. **10 puncte**

B. Știind că pentru J. P. Sartre *existența precedă esența*:

1. Argumentați în favoarea ideii/tezei filosofice prezentată în enunț. **6 puncte**
2. Formulați un punct de vedere personal referitor la actualitatea perspectivei filosofice prezentate în enunț. **4 puncte**